

Shodno Zakonu o Pravobranilaštvu Kantona Sarajevo («Sl.novine Kantona Sarajevo», broj: 33/08) i Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o Pravobranilaštvu („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 44/16) a na osnovu člana 27. Odluke o pravobranilaštvu Općine Ilidža («Sl.novine Kantona Sarajevo», broj: 18/10-Prečišćeni tekst), Pravobranilaštvo Općine Ilidža, Općinskom vijeću Općine Ilidža i Općinskom načelniku,

P O D N O S I:

I Z V J E Š T A J O R A D U

**Pravobranilaštva Općine Ilidža za period
01.01. do 31.12.2016. godine**

UVODNI DIO

Zakonska regulativa kojom je uređen rad Pravobranilaštava kao posebnih državnih tijela na svim nivoima, utvrđena je Zakonom o pravobranilaštvu BiH („Sl.glasnik BiH“, broj 8/02,10/02 i 44/04), Zakonom o Federalnom pravobranilaštvu („Službene novine F BiH“, broj 2/95,12/98,18/00,61/06), Zakonom o pravobranilaštvu Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 33/08-prečišćeni tekst) i Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o Pravobranilaštvu („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 44/16) podzakonskim propisima i odlukama o formiranju Pravobranilaštva na lokalnom nivou.

Pravobranilaštvo Općine Ilidža kao državno tijelo vrši poslove pravne zaštite imovine i imovinskih interesa Općine kao jedinice lokalne samouprave, njenih organa i drugih pravnih lica predviđenih Zakonom i Odlukom o pravobranilaštvu.

Zakonom o principima lokalne samouprave („Sl.novine F BiH“, broj 49/06) i Statutom Općine kao jedinice lokalne samouprave, utvrđeno je da imovinu Općine čine pokretne i nepokretne stvari koje u skladu sa zakonom pripadaju Općini kao i prava koja pripadaju toj imovini.

Prema vrsti pravnih sredstava i poduzetih pravnih radnji i mjera koje poduzima u cilju zaštite imovine i imovinskih interesa općine i njenih organa, općinsko Pravobranilaštvo djeluje pred nadležnim sudovima i drugim nadležnim organima u funkciji zakonskog zastupnika stranke u postupku.

U izvještajnom periodu Pravobranilaštvo je obavljalo poslove iz nadležnosti koje su utvrđene Zakonom o Pravobranilaštvu i Odlukom o pravobranilaštvu kao i drugim zakonima, a koji se ogleda u zastupanju u postupcima pravne zaštite imovine i imovinskih interesa pred sudovima u sudskim postupcima, organima uprave i u upravnim sporovima u skladu sa Zakonom, davalo mišljenja u vezi sa dodjelom gradskog građevinskog zemljišta, te zaključivanjem sporazuma imovinsko-pravne prirode, potvrđivanje ugovora o kupoprodaji stanova shodno Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo i Odluci o privremenom uređivanju prodaje stanova, kao i u drugim predmetima u kojima je nadležno Pravobranilaštvo za odlučivanje.

Godišnji Izvještaj o radu za 2016. godinu prikazuje rad Općinskog Pravobranilaštva i pregled podataka po pojedinim cjelinama.

Tekst Izvještaja podijeljen je na pregled statističkih podataka o predmetima kojima se bavilo Pravobranilaštvo u izvještajnom periodu, analizu stanja po pojedinim oblastima sa primjerima i preporukama.

Tokom 2016. godine uočen je povećan broj predmeta po osnovu podnesenih prijedloga u kojima je Općina tražitelj izvršenja po aktima izdatih od nadležnih općinskih službi. Obzirom na uočenu pojavu (povećanog broja predmeta) Pravobranilaštvo je ostvarivalo kontakte i sa građanima i sa pravnim licima u cilju iznalaženja lakšeg i efikasnijeg načina naplate potraživanja, te drugim institucijama koje raspolažu službenim podacima.

TEMATSKI DIO

Pravobranilaštvo ostvaruje svoju funkciju Zakonskog zastupnika Općine pred sudovima i drugim organima, poduzimanjem pravnih radnji i sredstava pred sudovima kroz parnični, izvršni, vanparnični, prekršajni, pa i krivični postupak, kao i upravni postupak pred upravnim organima u postupku zaključivanja sporazuma po osnovu Zakona o eksproprijaciji, davanju mišljenja po Zakonu o javnim nabavkama i drugim Zakonima.

Pravobranilaštvo je uočilo neefikasnost odnosno sporo rješavanje sudskih sporova koja je u nadležnosti sudova, obzirom da je sud taj koji zakazuje ročišta prema planovima i programima svoga rada i djelovanja.

Posebne poteškoće predstavlja dostava sudskih i drugih pismena strankama u sporu, a što se odražava na brzinu okončanja sudskog postupka. Zbog toga su zakonski zastupnici primorani predlagati dostavljanje putem Javnih oglasa u Službenim novinama i dnevnim novinama i sl, a što iziskuje dodatne troškove. Sudovi traže da se navedene adrese po tužbama dokazuju dokumentima od nadležnih institucija, prijavom mjesta boravka, a praksa pokazuje da ti podaci nisu de facto valjani, jer je stanje na terenu drugačije zbog čega često dolazi do problema i odugovlačenja postupaka pred Općinskim sudom. U sporovima male vrijednosti rješavanje je dodatno usporeno, jer su predmeti grupisani prema vremenskom prilivu njihovog dolaska u sud i to traje godinama.

Posljedica ovakvog pristupa rješavanja predmeta su kamate koje se povećavaju godišnje, što predstavlja teret, posebno za građane a i za pravna lica, kada nerijetko kamate budu znatno veće od glavnice. Uglavnom se radi o predmetima male vrijednosti iz starijih godina. Prije podnošenja tužbi ili Prijedloga za izvršenje Pravobranilaštvo ostvaruje kontakte sa dužnicima, kako bi ih upoznalo sa posljedicama visokih kamata u ovim slučajevima.

Parnični postupak

Parnični postupak je sudski postupak u kome se rješavaju najsloženiji pravni građanski sporovi, te se od stranaka koje učestvuju u postupku zahtijeva visok stepen znanja i angažovanja. U ovim sporovima Općina može biti i tužitelj i tužena.

U okviru aktivnosti na poslovima zastupanja u parničnim postupcima, Pravobranilaštvo je tokom 2016. godine bilo angažovano na slijedećim poslovima: sačinjavanju tužbi i upućivanju istih nadležnim sudovima, izradi odgovora na tužbe zaprimljene protiv općine koje zastupa, učešće na ročištima, uključivanje u sporove između drugih pravnih subjekata u svojstvu umješača, izradi pismenih podnesaka u toku trajanja postupka, ulaganju žalbi i drugih redovnih i vanrednih pravnih lijekova i revizije protiv odluka sudova, davanju pismenih odgovora na pravne lijekove druge stranke u postupku i slično.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Sl. Novine FBiH“, broj: 98/15), Pravobranilaštvo upozna je Općinsko vijeće da je došlo do realizacije ranijih zaključaka Općinskog vijeća koji su se odnosili na inicijative prema nadležnim organima Kantona i Federacije radi usaglašavanja zakonskih propisa u odnosu na troškove zastupanja u sudskim postupcima, kada su u pitanju troškovi zastupanja koji kao nagrada pripadaju i pravobranilaštvima i njihovim zakonskim zastupnicima kao i advokatima, što do sada nije bio slučaj, s napomenom da su troškovi sudskih postupaka prihod Budžeta Općine.

Positivno je to što će se zbog ovakve zakonske regulative vjerovatno smanjiti broj nepotrebnih tužbi u odnosu na Općinu i što je iskorak u zakonskom izjednačavanju stranaka pred sudom – advokata i vršilaca pravobranilačke funkcije.

U sudskim postupcima Pravobranilaštvo se pojavljuje u ulozi zakonskog zastupnika tužioca, tuženog ili umješača, što podrazumijeva uključivanje u sporove koji se vode pred sudom između drugih pravnih lica u pravnim situacijama kada ima interes da jedna od strana uspije u postupku.

Izveštaj o radu Pravobranilaštva Općine Ilidža za 2016. godinu na neki način predstavlja kontinuitet izvještajnog perioda iz prethodne godine u kome se jasno mogu vidjeti konkretna rješenja na ranije ukazane probleme, te njihova realizacija u nastanku sadašnjeg izvještajnog perioda.

U kontekstu toga Pravobranilaštvo upoznaje Općinsko vijeće da je po ranije podnesenim i najbrojnijim tužbama protiv Kantona Sarajevo-Ministarstvo za boračka pitanja u izvještajnom periodu uspjelo okončati sudske postupke a ostatak nenaplaćenog dijela u iznosu od 93.928,79 KM odnosi se na sporne slučajeve u kojima su pokrenuti upravni sporovi i drugi postupci za pravilno utvrđivanje prava boračke populacije. Opće poznato je da je Kanton Sarajevo u prethodnom periodu bio u veoma teškoj finansijskoj situaciji, te da su se uložili veliki naponi oko realizacije ovog projekta uz obostranu saradnju i Ministarstva za boračka pitanja i Općinskog načelnika u organizaciji Pravobranilaštva.

Pravobranilaštvo smatra potrebnim da putem izvještaja, a zbog povećanog broja podnesenih tužbi od strane Općine Ilidža prema fizičkim i pravnim licima sa sjedištem na teritoriji općine Ilidža i tužbi protiv općine Ilidža, upozna Općinsko vijeće da je donesen Zakon o stvarnim pravima u Federaciji BiH koji je stupio na snagu 06.09.2013. godine, a počeo se primjenjivati u martu 2014. godine. Stupanjem na snagu ovog Zakona koji je jedan od najvažnijih reformskih zakona kojima se vrši pretvorba svih ranijih prava i raznih ovlaštenja sa jasnije i preciznije definiranim pravima na nekretninama kojim se obezbjeđuje mnogo veći stepen pravne sigurnosti.

Navedenim zakonom utvrđena je obaveza uknjižbe stvarnih prava (član 361) u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona pokrenuti postupak za upis stvarnih prava koja se tiču nekretnina i svih promjena na njima u zemljišnim knjigama, sa posebnim naglaskom kroz stav 2. član 361 da su nadležna pravobranilaštva dužna u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona pokrenuti postupak upisa stvarnih prava na svim nekretninama čiji je nosilac Federacija, Kanton ili Općina, kao i upis općih i javnih dobara.

Postupajući po Zakonu o stvarnim pravima Pravobranilaštvo je počelo sa pokretanjem postupka upisa putem suda (cca 200 tužbi). Do sada se pokazalo da je ovaj posao obiman i presložen, te da će biti potrebno uložiti dodatne napore i pomoć nadležnih službi, posebno Službe za imovinsko-pravne poslove, koji su do sada odradili veliki obim posla dostavljajući pojedinačne podatke iz katastarskih i drugih evidencija pravobranilaštvu u cilju blagovremenog pokretanja sudskih postupaka.

U tom kontekstu Pravobranilaštvo je prilikom razgovora i analize poslova koje je potrebno obaviti, te korištenjem podataka iz katastarskog operata koji su potrebni za pokretanje ovih postupaka, u dogovoru sa pomoćnikom načelnika, a po ugledu na druge općine, mišljenja da je potrebno nabaviti softver za popis općinske imovine sa kojim bi se ovaj posao brže i lakše završio, te formirati odjel ili komisiju za popis državne imovine.

Osim toga ovoj lokalnoj zajednici predstoje veliki i složeni projekti predviđeni plansko-prostornom regulativom koje Pravobranilaštvo mora propratiti.

Kako bi se kvalitetno i na vrijeme obavio popis državne imovine, Pravobranilaštvo predlaže Općinskom vijeću da donese zaključak kojim će odobriti kupovinu softvera za popis općinske imovine sa kojim bi se lakše i brže obavio posao utvrđen Zakonom o stvarnim pravima, a što bi bilo od velike pomoći za ovako složen i obiman posao.

Kako bi ova Općina mogla kvalitetno i zakonski realizirati zacrtane projekte, prvenstveno misleći na „Novu Ilidžu“, Pravobranilaštvo je u prilogu Programa dostavilo Općinskom vijeću izvod iz Zakona o stvarnim pravima, tačnije Institut prava građenja u FBiH. Radi se o novom pravnom institutu čijom primjenom će država zaštititi državno zemljište od prodaje i otuđenja, te omogućiti ekonomičnije i produktivnije korištenje zemljišta u vlasništvu države.

Smatramo potrebnim da se vijećnici Općinskog vijeća upoznaju sa ovim Institutom kako bi kvalitetno mogli donositi odluke u vezi sa raspolaganjem građevinskim zemljištem

Pravobranilaštvo upoznaje Općinsko vijeće da je u 2016. godini povećan broj tužbi protiv Općine Ilidža za ujede pasa lualica i da su skoro svi sporovi završeni u prvostepenom postupku.

U ovakvim sporovima podnesene su tužbe za naknadu nematerijalne štete po principu objektivne odgovornosti. Prosječno se po tužbi traži naknada štete u vrijednosti od 3.500,00 do 6.000,00 KM u zavisnosti od ljekarske dokumentacije. Dosadašnja sudska praksa je išla u pravcu presuđivanja u korist tužitelja a na štetu lokalne zajednice i Kantona. Do sada nije donesena ni jedna pravosnažna odluka po ovim tužbama.

Parnični postupci gotovo u svim slučajevima završavaju po žalbi jedne od stranaka pred drugostepenim sudom ili eventualno revizijom, a pretrpanost sudova i njihovo odlučivanje po redoslijedu prijema predmeta, dovodi do dodatnog odugovlačenja drugostepenog postupka sa posljedicom visokih kamata koje su dosuđene u prvostepenom postupku, a na šta ni Pravobranilaštvo, a ni drugi organi ne mogu uticati. Rješavanje pred drugostepenim organom traje u prosjeku 3-4 godine. Na ove okolnosti Pravobranilaštva su reagovala putem Udruženja Pravobranilaca ukazujući na problem previsokih kamata zbog dužine postupka, ali se stanje nije promijenilo.

Izvršni postupak

Izvršni postupak, kao poseban postupak prinudne naplate potraživanja, uređen je Zakonom o izvršnom postupku u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 32/03) kojim su propisana procesna pravila po kojima sudovi u FBiH provode prinudno ostvarivanje potraživanja na osnovu izvršnih i vjerodostojnih dokumenata-odluka upravnih i sudskih organa.

Do sada je bilo evidentno da su izvršenici izbjegavali plaćanje dospjelih potraživanja i na taj način što su blokirali i zatvarali bankovne račune, zatim otvarali druge i tako u krug. Dakle sistem prinudne naplate putem bankovnih računa je bio dosta neefikasan, i kao takav davao je slabe rezultate.

U dosadašnjem radu Pravobranilaštvo je ove slučajeve nastojalo riješiti putem evidencije koje se vodi u Jedinostvenom registru Centralne banke, zatim putem pismenog obraćanja drugim nadležnim Kantonalnim i Federalnim i državnim organima koji po službenoj dužnosti vode različite evidencije građana kao i provjerom na terenu putem PU Ilidža i putem sekretara u mjesnim zajednicama.

Napominjemo da je u ovakvim slučajevima ostvarena dobra saradnja sa svim pomenutim institucijama.

Najčešće se dešava u ovakvim postupcima da tuženi izbjegavaju na razne načine prijem sudskih pismena, tako da se i na takav način odugovlače sudski postupci.

Međutim, novom zakonskom regulativom u oblasti unutrašnjeg platnog prometa, uspostavlja se efikasnija prinudna naplata koja bi trebala doprinijeti skraćenju roka naplate potraživanja, većoj zaštiti povjerilaca i efikasnijem radu nadležnih organa u postupku prinudne naplate.

Naime, Federacija BiH je donijela potpuno novi zakon o unutrašnjem platnom prometu („Sl.novine FBiH“, broj: 48/15) kojim je propisano da svi nalozi za prinudnu naplatu moraju da glase na Glavni račun poslovnog subjekta i dostavljaju se na izvršenje banci koja vodi Glavni račun. Zakon je propisao novu obavezu: svaki poslovni subjekt mora da otvori Glavni račun u nekoj od banaka u svom sjedištu. U slučaju nedostatka sredstava na Glavnom računu banka upućuje na blokadu svih dužnikovih računa u KM i devizama do konačnog namirenja. U uslovima blokade računa poslovnim subjektima su zabranjena sva druga plaćanja kao i otvaranje novih računa, kao i zabrana plaćanja u gotovom novcu.

Ono što je najinteresantnije i predstavlja novinu jeste da su banke dužne u Jedinostveni registar računa izvršiti upis depozita koji predstavlja kolateral tj. Instrument osiguranja potraživanja.

Radi bržeg i efikasnijeg rješavanja predmeta, a u cilju izbjegavanja dodatnih troškova, Pravobranilaštvo je nastojalo ostvariti kontakt sa građanima i kroz razgovore i upoznavanje građana sa novom zakonskom regulativom, te troškovima koji će nastati vođenjem postupka, u svakom pojedinačnom slučaju nastojalo ubrzati naplatu, što je imalo rezultata posebno u onim predmetima gdje su dugovanja manja. Pored toga građani su pismeno obavještavani i pozivani na plaćanja, što je takođe dalo rezultate za brže plaćanje uz smanjenje troškova za građane.

Najbrojniji su slučajevi izvršenja na pokretnim stvarima posebno kod fizičkih lica na adresama izvršenika. Ovaj vid prinudne naplate pokazao se apsolutno neefikasan jer sudski izvršitelj popisuje stvari izvršenika i iste ostavlja izvršeniku na čuvanje, a onda objavljuje oglas na tabli suda za prodaju takvih stvari, u kojim slučajevima prodaja ne uspije, a sud postupak obustavlja.

Situacija oko naplate rente u protekloj 2016. godini bila je dosta bolja u odnosu na prošle godine, građani su koristili plaćanje na rate do godinu dana, po odluci Općinskog vijeća i preporuke Federalne revizije.

U proteklom izvještajnom periodu ukupno je naplaćeno potraživanja u iznosu od 1.150.354,59 KM.

U izvještajnom periodu evidentiran je znatan broj predmeta koji se odnose na davanje Mišljenja u postupcima u kojima je to predviđeno posebnim zakonom, a koji se odnose na dodjelu gradskog građevinskog zemljišta shodno članu 16. Zakona o građevinskom zemljištu, davanje mišljenja na pojedinačne upravne akte Općinskog vijeća i općinskog načelnika, ugovore imovinsko-pravne prirode shodno Zakonu o javnim nabavkama, stručnu pomoć, prisustvo radu pojedinih radnih tijela Općinskog načelnika i Općinskog vijeća. Analizirajući postupanje organa kojima su data Mišljenja, Pravobranilaštvo je uočilo da nadležni organi uglavnom ispoštuju mišljenje i sugestije Pravobranilaštva.

U izvještajnom periodu Pravobranilaštvo je pratilo aktivnosti u vezi sa donošenjem novih zakonskih propisa i stvaranje sudske prakse u svim oblastima i istovremeno prisustvovalo i aktivno učestvovalo na nekoliko seminara i međunarodnih kongresa koji su pratili stručnu edukaciju novih procesnih zakona iz oblasti parničnih i izvršnih sudskih postupaka. Pravobranilaštvo je takođe svojim aktivnostima učestvovalo i propratilo kroz seminare donošenje i primjenu novih zakonskih propisa i uvođenjem novina u pojedinim oblastima.

Pravobranilaštvo je ostvarilo dobru saradnju sa Službama Jedinственog općinskog organa uprave koje su davanjem činjeničnih i stručnih izjašnjenja na pojedine tužbe i nalaze sudskih vještaka bile od velikog značaja u efikasnom i zakonitom poduzimanju pravnih radnji u postupcima u kojima se Pravobranilaštvo pojavljivalo kao zakonski zastupnik Općine na strani tužitelja ili tuženog.

U proteklom izvještajnom periodu u Pravobranilaštvu u odnosu na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji na koji je Općinsko vijeće, shodno zakonu, dalo saglasnost i koji je usklađen sa novim Zakonskim propisima o državnoj službi u Federaciji BiH popunjeno je ranije sistematizovano radno mjesto Zamjenika Pravobranioca zbog enormnog povećanja poslova u Pravobranilaštvu.

Službenici i namještenici Pravobranilaštva uključeni su kroz Programe Jedinственog općinskog organa uprave u sve vidove edukacija, stručnog usavršavanja i različitih aktivnosti koje će uvećavati korištenjem svih mogućih oblika stručnog usavršavanja.

Sagledavajući ukupno stanje na zaštiti imovine i imovinskih interesa Općine Ilidža može se konstatovati da je ovo Pravobranilaštvo u proteklom periodu uložilo maksimalne napore, kako kroz zastupanje pred sudovima i drugim organima, tako i kroz davanje mišljenja, podnošenjem prijedloga za uknjižbu nekretnina na Općinu Ilidža, kao i u drugim postupcima.

Kada se svemu tome doda i nesporna činjenica da je izuzetno širok dijapazon djelovanja ovog organa sa izuzetno velikim obimom složenih predmeta koji zahtijevaju visoko stručno znanje, da se svi poslovi obavljaju ažurno i blagovremeno, smatramo da se radi o organu koji opravdava svoju funkciju.

U svom radu Pravobranilaštvo će kontinuirano raditi na zaštiti imovine i imovinskih interesa Općine, postupajući blagovremeno na razrješavanju slučajeva kroz razne inicijative i aktivnosti, te kroz saradnju sa drugim nadležnim organima i institucijama i kroz redovne postupke utvrđene zakonom.

**PRAVOBRANILAŠTVO
OPĆINE ILIDŽA**

Shodno odredbama Pravilnika o poslovanju i vođenju evidencije u Pravobranilaštvu Općine Ilidža („Sl.novine Kantona Sarajevo“, broj: 17/08), tabelarni prikaz po vrsti predmeta, tj. predmetu spora i postupaka u kojima se Pravobranilaštvo pojavljuje kao zakonski zastupnik organa koje zastupa, za izvještajni period od 01.01.2016. do 31.12.2016. godine, izgleda ovako:

Vrsta spora	Preneseno iz prethodnih godina	Zaprimljeno u 2016.g	Ukupno u radu u 2016.g	Riješeno u 2016.g	Ostalo u radu
«I» izvršenja	259	98	357	71	286
«P» parnice	602	114	716	199	517
«Rv» vanparnični postupak	2	20	22	20	2
«U» upravni postupak	0	28	28	28	0
«M» Mišljenja, sporazumi i ugovori	0	135	135	135	0
«Su» otkup stana	1	6	7	7	0
Ukupno:	864	401	1265	460	805